

10. 6. 2002

ID: 17269

Ochrana předmětu spoluvlastnictví

Každý z bezpodílových spoluvlastníků je samostatně oprávněn k podání žaloby o vyklizení nemovitosti, která je v bezpodílovém spoluvlastnictví a nebyla doposud vypořádána.

Každý z bezpodílových spoluvlastníků je samostatně oprávněn k podání žaloby o vyklizení nemovitosti, která je v bezpodílovém spoluvlastnictví a nebyla doposud vypořádána.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 28 Cdo 555/2002, ze dne 30.4.2002)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Z. K. st., zastoupeného advokátkou, proti žalovanému Z. K. ml., o vyklizení bytu a zaplacení 4.000,- Kč, vedené u Okresního soudu v Příbrami pod sp. zn. 17 C 199/2000, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 28.11.2001, č.j. 21 Co 377/2001-44, tak, že rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2001, č.j. 21 Co 377/2001-44, a rozsudek Okresního soudu v Příbrami ze dne 26.7. 2001, č.j. 17 C 199/2000-26, se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu v Příbrami k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobou, podanou u Okresního soudu v Příbrami dne 27.12.2000, domáhal se žalobce uložení povinnosti žalovanému vyklidit část nemovitosti - byt blíže popsany v petitu a současně nahradit nájemné ve výši 4.000,- Kč, a to vždy k 10. dni v měsíci s účinností od 1.12.2000 za užívání předmětného bytu. Tvrdil, že je spoluvlastníkem 3/4 předmětné nemovitosti a spoluvlastníci zbývající 1/4 této nemovitosti je J. K. Žalovaný užívá samostatnou bytovou jednotku, která se nachází v prvním poschodí předmětné nemovitosti. Žalobce dále tvrdil skutečnosti, z nichž dovozoval, že žalovaný (syn žalobce) porušuje svým chováním dobré mravy.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby s tím, že žalobce není aktivně legitimován k podání předmětné žaloby.

Okresní soud v Příbrami jako soud prvního stupně rozsudkem ze dne 26.7.2001, č.j. 17 C 199/2000-26, žalobu zamítl v plném rozsahu. Současně ve výroku II. téhož rozsudku zamítl návrh žalobce na uložení povinnosti žalovanému k placení části 4.000,- Kč měsíčně za dobu od 29.6.2001 do 26.7.2001. Po skutkové stránce vyšel ze zjištění, že žalobce je otcem žalovaného a dne 16.4.1966 uzavřel manželství s J. K., které bylo pravomocným soudním rozhodnutím rozvedeno dne 10.11.2000. Dále vyšel ze zjištění, že zaniklé společné jmění manželů nebylo dosud dohodou či soudním rozhodnutím vypořádáno. Stejně tak vzal za prokázáno, že mimo jiné do společného jmění žalobce a bývalé manželky patří i ideální 1/2 předmětné nemovitosti a ve vztahu ke druhé ideální 1/2 této nemovitosti je žalobce výlučným vlastníkem. Žalovaný užívá s manželkou a dvěma nezletilými dětmi

bytovou jednotku v podkroví a bývalá manželka žalobce užívá bytovou jednotku v prvním nadzemním podlaží. Dále zjistil, že žalobce užívá předmětný byt na základě v minulosti daného ústního souhlasu svých rodičů, avšak v současné době pouze se souhlasem své matky. Žalovaný neuhrazuje rodičům nájemné a podílí se pouze na úhradě spotřeby elektřiny a nákladech na topení. Dospěl k závěru, že žalobci jako jednomu ze spoluvlastníků předmětné nemovitosti z titulu zaniklého a dosud nevypořádaného společného jmění manželů nesvědčí aktivní legitimace k vedení sporu o vyklizení části nemovitosti s žalovaným. Žalovaný své právo bydlení tedy odvozuje ze souhlasu jednoho ze spoluvlastníků předmětné nemovitosti. Uzavřel, že ideální 1/2 předmětné nemovitosti patřící do zaniklého společného jmění manželů nebyla doposud vypořádána ve smyslu § 149 o.z. Tytéž závěry o nedostatku aktivní legitimace žalobce platí i ve vztahu k požadavku žalobce na vydání bezdůvodného obohacení. Zde soud prvního stupně poukázal na povinnost žalobce přesně specifikovat požadavek na vydání bezdůvodného obohacení.

K odvolání žalobce Krajský soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem ze dne 28.11.2001, č.j. 21 Co 377/2001-44, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně. Odvolací soud převzal skutková zjištění soudu prvního stupně v plném rozsahu a ztotožnil se rovněž s jeho právním posouzením. Dospěl k závěru, že žalobce vzhledem k dosud nevypořádanému společnému jmění není většinovým spoluvlastníkem předmětné nemovitosti a nenáleží mu proto právo rozhodovat samostatně o hospodaření se společnou nemovitostí podle § 139 odst. 2 o.z. Shodně se soudem prvního stupně poukázal na nutnost vyřešení otázky vypořádání zaniklého společného jmění manželů a též rozdělení užívání předmětné nemovitosti bývalými manželi. Věc posoudil podle § 145 odst. 1 a odst. 2 o.z. Uzavřel, že i po zániku manželství v době do vypořádání společného jmění manželů je nezbytný souhlas obou bývalých manželů k úkonům přesahujícím obvyklou správu majetku náležejícího do společného jmění manželů.

Proti uvedenému rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dne 27.2.2002 dovolání, jehož přípustnost dovozoval z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. Tvrdil existenci dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. a) o.s.ř. Poukazoval na vadu řízení, která měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Navrhl proto zrušení rozsudku odvolacího soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný navrhl zamítnutí dovolání.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací při posuzování tohoto dovolání vycházel v souladu s body 1., 15., 17., hlavy první, části dvanácté, zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, z občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. ledna 2001. Proto v tomto rozsudku jsou uváděna ustanovení občanského soudního řádu ve znění po novele provedené zákonem č. [30/2000](#) Sb. (dále jen „o.s.ř.“).

Zjistil dále, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou - účastníkem řízení řádně zastoupeným advokátkou (§ 240 odst. 1 o.s.ř., § 241 odst. 1 o.s.ř.). Přípustnost dovolání v této věci vyplývá z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. Přezkoumal proto dovoláním napadený rozsudek odvolacího soudu a dospěl k závěru, že dovolání nelze upřít opodstatnění.

Podle § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jimiž bylo

potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Podle § 237 odst. 3 o.s.ř. rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem.

Vzhledem k tomu, že přípustnost dovolání je ve smyslu citovaného ustanovení spojena se závěrem o zásadním významu rozsudku po stránce právní, vyplývá, že také dovolací přezkum se otevírá pro posouzení otázek právních; způsobitým dovolacím důvodem, kterým je možno dovolání odůvodnit, je tedy důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř., jímž lze namítat, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (jiné otázky, zejména posouzení správnosti nebo úplnosti skutkových zjištění, přípustnost takového dovolání nezakládají). Nesprávným právním posouzením věci ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. je pochybení soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav, tedy případ, kdy byl skutkový stav posouzen podle jiného právního předpisu, než který měl být správně použit, nebo byl-li sice aplikován správně určený právní předpis, ale soud jej nesprávně interpretoval (vyložil nesprávně podmínky obecně vyjádřené v hypotéze právní normy a v důsledku toho nesprávně aplikoval vlastní pravidlo, stanovené dispozicí právní normy).

Nesprávné právní posouzení věci je způsobitým dovolacím důvodem jen tehdy, jestliže právě na něm napadené rozhodnutí spočívalo, jinými slovy bylo-li rozhodující pro výrok rozhodnutí odvolacího soudu.

Přitom o rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce zásadního významu jde jen tehdy, jestliže odvolací soud posuzoval právní otázku, která měla zásadní význam nejen pro rozhodnutí v konkrétní projednávané věci, ale současně i význam obecný - z hlediska rozhodovací činnosti soudů vůbec. Z tohoto pohledu má rozhodnutí odvolacího soudu uvedený význam zpravidla tehdy, jde-li o takovou právní otázku, která nebyla vyřešena judikaturou vyšších soudů (tj. dovolacího soudu a odvolacích soudů) nebo jejíž výklad se v judikatuře těchto soudů dosud neustálil, nebo jestliže odvolací soud posoudil určitou právní otázku odlišně od ustálené judikatury vyšších soudů.

V dané věci mělo právní posouzení zásadní význam nejen pro rozhodnutí odvolacího soudu v konkrétní věci, ale této otázce (jejíž řešení bylo v dovolání zpochybněno) přiznává dovolací soud i výše definovaný obecný význam, a dovolání tak shledává podle § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. přípustným.

Podle § 242 odst. 3 o.s.ř. lze rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumat jen z důvodů uplatněných v dovolání. Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3, jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny.

Vzhledem k důvodům podaného dovolání je předmětem dovolacího přezkumu posouzení správnosti právních závěrů odvolacího soudu, zda žalobci v případě zaniklého dosud nevyřádaného

společného jmění manželů svědčí aktivní legitimace k podání žaloby o vyklizení předmětné části nemovitosti. S přihlédnutím k uplatněnému dovolacímu důvodu je třeba v dovolacím řízení posoudit, zda odvolací soud v této věci aplikoval v úvahu přicházející správná ustanovení zákona a zda si jejich obsah rovněž správně vyložil.

Podle § 145 odst. 1 o.z. majetek, který tvoří společné jmění manželů (dále jen „SJM“), užívají a udržují oba manželé společně.

Podle 145 odst. 2 o.z. obvyklou správu majetku náležejícího do SJM může vykonávat každý z manželů. V ostatních záležitostech je třeba souhlasu obou manželů; jinak je právní úkon neplatný.

Právo domáhat se ochrany předmětu spoluvlastnictví vůči neoprávněným zásahům ze strany třetích osob náleží spoluvlastníkům společně, ale zároveň i každému z nich samostatně, aniž by k tomu bylo souhlasu druhého spoluvlastníka zapotřebí. Protože každý ze spoluvlastníků musí mít možnost dovolat se ochrany, je proto rovněž i legitimován k podání žaloby o vydání neoprávněně zadržované věci (o vyklizení nemovitosti). U společného jmění manželů (subjektů práv a povinností ke společnému jmění manželů) je tomu tak proto, že každému ze spoluvlastníků náleží právo k celé věci, omezené jen stejným právem druhého spoluvlastníka; jestliže se bezpodílový spoluvlastník domáhá ochrany vlastnického práva k věci v SJM, nijak tím druhého spoluvlastníka neomezuje, naopak brání společný majetek proti zásahům třetích osob. Ve smyslu ustanovení § 496 o.z. je pak nutno analogicky přiznat právo na ochranu věcí v SJM každému ze spoluvlastníků i v období, kdy toto sice již zaniklo, avšak ještě nebylo provedeno jeho vypořádání, popřípadě nedopadla tu domněnka ve smyslu ustanovení § 149 odst. 4 o.z.

Při posouzení toto, zda a který z manželů (bývalých manželů) je oprávněn podat návrh na zahájení občanského soudního řízení v případě, že uplatňuje právo na ochranu věci, náležející do SJM, je nutno respektovat, že nejde o užití ustanovení § 145 o.z. Podání návrhu na zahájení občanského soudního řízení není totiž právním úkonem ve smyslu ustanovení § 34 o.z. a tedy ani ve smyslu ustanovení § 145 o.z.; je jen procesním úkonem, jímž se řízení zahajuje.

Z výše uvedených právních závěrů uveřejněných pod č.10/1990 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek dovolací soud vycházel v daném případě. Na rozdíl od odvolacího soudu je tedy dovolací soud toho názoru, že každý z bezpodílových spoluvlastníků je samostatně oprávněn k podání žaloby o vyklizení nemovitosti, která je v bezpodílovém spoluvlastnictví a nebyla doposud vypořádána. Nelze tudíž přisvědčit závěru odvolacího soudu, že pokud J. K. (bývalá manželka žalobce) nedala souhlas k podání žaloby o vyklizení bytu, není za dané situace žalobce aktivně legitimován k vedení sporu se žalovaným o vyklizení předmětné části nemovitosti.

S přihlédnutím k výše uvedenému nemohl tak dovolací soud dospět k spolehlivému závěru o tom, že by právní posouzení věci odvolacím soudem v mezích přípustného dovolacího přezkumu bylo správné. Podle § 243b odst. 2 o.s.ř. přistoupil proto ke zrušení rozsudku odvolacího soudu v plném rozsahu. Vzhledem k tomu, že uvedená vada zatěžuje i rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud podle § 243b odst. 3 o.s.ř. rovněž jeho rozsudek a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)